

ki obravnava n. pr. problem sodstva, pokristjanitve in organizacije fara, mesto in Cerkev itd. — Zgodovini mesta Kranja je dodan izčrpen résumé v francoskem in nemškem jeziku, seznam osebnih imen, krajevno in stvarno kazalo.

Ogromno znanstveno delo je v vsakem pogledu izredno uspelo. Obogatilo je našo znanstveno literaturo, obenem pa nakazalo pot, kako je treba obdelati slična vprašanja v drugih predelih. Koliko pobud najde v njem zgodovinar, koliko novih problemov se mu odpira! Tu je zbran plod skoraj desetletnega intenzivnega težaškega dela. Preveč je zahtevati, da mora slovenski znanstvenik žrtvovati ob naporni službi ves prosti čas, a zraven tega biti pripravljen, da nosi še materialni riziko. Ob nezadostni denarni pomoči redkih posameznikov, oziroma družb in ustanov, je moral namreč pisatelj sam prevzeti še to skrb na svoja ramena.

Blaznik Pavle.

Kočevski zbornik. Razprave o Kočevski in njenih ljudeh. Ljubljana 1939. Izdalo vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. 382 str., 17 slik in tri karte na prilogah.

Na pobudo dr. Joža Rusa je izdala narodnoobrambna družba sv. Cirila in Metoda zbornik razprav, ki naj bi prikazale slovenski javnosti nastoj, razvoj in današnje stanje kočevskega ozemlja. Poudaril naj bi obenem pereče probleme, ki stojé z njim v zvezi. Delo je bilo potrebno, ker v razmerju k številnim nemškim publikacijam, zlasti v zvezi s tako zvano 600 letnico naselitve prvih nemških kolonistov, nismo imeli obširnejše knjige o kočevskem predelu. Zaradi njenega precej reprezentativnega značaja je tem bolj obžalovati, da urednik oziroma izdajateljica nista skrbno pripravila določenega načrta. Ako sta želela izdati strogo znanstveno delo, bi smela pač sprejeti dolge in suhoparne sestavke, ki gredo z znanstveno žilavostjo do potankosti in priobčujejo celotni znanstveni aparat. Svoj globlji namen bi pa dosegla publikacija v polni meri le tedaj, ako bi bili spisani vsi prispevki poljudnoznanstveno. Snov bi morala biti podana v živahni in mikavni obliki ter pregledno, pri tem pa vendar upoštevati vse ugotovitve znanosti. Le na ta način morejo postati pridobitve znanosti last širokih plasti naroda. Na podlagi izdelanega načrta bi moral urednik odkazati posameznim sotrudnikom obdelavo snovi tako, da ne bi dva pisala po nepotrebnem o istem predmetu, še manj pa trdila nasprotno. Urednik, ki mu pritiče nekakšen »pouvoir discrétionnaire«, bi moral prispevke sodelavcev oblikovno in notranje uravnovesiti. Ako razume urednik svojo nalogo v tako poglobljeni obliki, bo zrasla iz vseh prispevkov lepa in organska celota. Tudi sam ne bo v zadregi pri sestavljanju jedrnatega predgovora, kjer se bo izogibal malo pomembnih izrazov, »da vsebuje zbornik mnogo dosedaj še neobjavljenega gradiva in dosti zanimivih ugotovitev in zaključkov«.

Omenjenih splošno veljavnih načel se niso držali pri urejanju »K. zbornika«. Zato se more bralec le s težavo dokopati do nekih splošnih dognanj, ki naj bi ga obogatile. Edino izjemo tvori odlična študija dr. J. Rusa o »jedru kočevskega vprašanja« (str. 131—173). Avtor je pokazal, kako se mora pisati poljudnoznanstveno. Porabil je izsledke zemljepisne, zgodovinske in narodopisne vede ter prikazal plastično aktualne probleme. Nasprotno pa ne bi smela zavzemati Fr. Maroltova monografija o slovenskih prvinah v kočevski ljudski

pesmi kar 143 strani, t. j. 40% vsega prostora. Ta študija ima zasé francoski résumé, medtem ko celotna knjiga nima niti registra niti résuméja. Maroltov spis je izrazito znanstven in metodsko posrečen. Sodi pa med publikacije Glasbene Matice; sem pa bi spadala le kratka sinteza o slovenskem izvoru kočevske ljudske pesmi. Ostali majhni prispevki (S. Šantla o kočevski noši, ki jo primerja s sosednjo poljansko [str. 335—347], J. Lokarja o meji proti Beli Krajini [349—352], J. Kumra o preteklosti kočevske gimnazije [353—355] in O. F.-a o kočevskih ljudskih šolah [357—361]) so paberki, ki bi jih moral po mojem mnenju uporabiti pisec glavnih zemljepisnih in zgodovinskih študij. Iv. Simonič se je potrudil, da zbere čim več zemljepisnih in zgodovinskih dejstev o Kočevski, vendar jih z malimi izjemami ni znal poživiti. V geografskem pregledu kočevskega jezikovno mešanega ozemlja (str. 7—43), ki bi mu zelo koristila shematična karta morfoloških prilik, je razčlenil Simonič pripovedovanje s podnaslovi. Sintezi kočevske zgodovine pa ni bil docela kos. Moral bi se omejiti na nekaj bistvenih problemov, n. pr. selitvene tokove, socialni in gospodarski razvoj kočevskega kmeta in razvoj Kočevja kot mestne naselbine.

Dr. Jos. Žontar.

Antike Inschriften aus Jugoslawien, Heft I, Noricum und Pannonia Superior. Bearbeitet von Viktor Hoffiller und Balduin Saria. Internationaler Verband der Akademien, Zagreb MDCCCXXXVIII. Str. 279.

Pred nami leži delo domače znanosti, a njen okvir je svetoven, kakor je svetovna zajeta vsebina. Pisani spomeniki rimske omike, od Lisbone do Bagdada, od Sudana do Škotske so doživeli v 19. stol. njim enakovredno znanstveno obdelavo v velikanski izdaji nemških akademij. Corpus Inscriptionum Latinarum (= CIL), ki ga je pričel Th. Mommsen, je razdelil objavo napisov po provincah. Tako so obdonavske province hkrati z Vzhodom sploh prišle v III. zvezek, ki je začel izhajati l. 1873., a dobil zadnji dodatek l. 1902. Svetovna vojna je privedla na Balkanu poleg velikih političnih novin tudi duhovno neko prevažno spremembo ali pa jo je vsaj sprožila — Balkan je postal evropski v polnem pomenu besede. S tem je tudi znanstveno delo dobilo nove pobude; zlasti organizacija in metode so se uredile. Predvsem je koristila taka sprememba delu na ozemlju samem, ki je postalo tako rekoč prvič v zgodovini pristopno učenjaku in ne učenemu potniku. Od l. 1902. so nove najdbe iz dneva v dan presežale snov, zbrano v CIL III. Potreba dopolnila je bila pereča. Zdaj to dopolnilo imamo. Poleg čisto novih napisov pa je izdaja marsikje popravila čitanje napisov v CIL in — kar je posebno važno — pridala vsakemu napisu fotografijo.

Zbirka obsega 608 napisov, od tega za Noricum 120. Težkoča je, da se današnje državne meje ne skladajo z mejami rimskih provinc. CIL, ki ga je izdajala ena centrala, te težave ni imel. Ko bodo izšla tudi dopolnila drugih držav, se bo čutila potreba skupnega kazala. — Del Norika, ki spada v našo državo, s središčem v Celju je dobil torej mesto v izdaji. Pannonia Superior je tudi samo deloma zajeta, ker sega do Donave. O mejah in razvoju provinc je podal krasni poročili B. Saria, str. 1—3 in 52—55. Ves napredek znanosti v petdesetih letih vidimo, če ju primerjamo z uvodi Th. Mommsena v CIL III. Posebno važno se nam zdi vključenje rimskega provincialnega življenja v